

GERMİNAL

(EMİLE ZOLA)

Sanayi devriminin tam olarak ne zaman başladığı hususunda net saptamalar olmasa da 19 yüzyıl sanayi devriminin en yoğun yaşandığı döneme denk gelmektedir.

Buhar gücünün makineye uygulanması ile beraber seri üretim anlayışı ile seri fabrika üretimine geçilmiştir. Hiçbir mesleki örgütlemenin bulunmadığı yerde tamamen sözleşme serbestisi içerisinde ücret ve çalışma koşulları kararlaştırılmaktadır. Nüfusun hızla arttığı, ekonomik ve sosyal alanın paralelinde geliştiği, özellikle makine ve fabrika alanlarında hızlı gelişmeler olduğu bu gelişmelere bağlı olarak fiziki güce dayalı işçi sınıfının oluştuğu, ekonominin uç noktalarda olduğu bir kesim açlık ile savaşıırken bir kesim ise sermayeyi elinde bulunduran kesimdir. Fabrikalarda çalışan kesim günde 16-18 saat çalışmakta, kadın, erkek çocuk yaşlı demeden tüm kesimlerin işçi olarak çalıştığı dönemdir. Çalışma koşulları ağırlaştıkça işe bağlı olarak gelişen hastalıklar, salgınlar artmıştır (Atıcı, 2010, ss. 40- 55).

Emile Zola'nın Germinal kitabında ise tamda bu döneme denk gelmektedir. Sanayi devrimin maden ocaklarından bahsedilmektedir. Özellikle dönemin işçi hareketleri üzerine yazılmış, en kapsamlı kaynaklardan biridir. Bu noktada işçi-işverenlerle görüşmeler yapmış, maden ocaklarındaki çalışma koşullarını ele almıştır. Maden ocaklarında çocuk ve kadınların istihdamı, Roman'da işçi çocuklarının 11,12 yaş olduğu, ücretlerin sefalet ücretleri olduğu, ücretlerin çok düşük olması nedeniyle tüm aile fertlerinin hep beraber çalışmak zorunda kaldığı kitapta belirtilmiştir

Özellikle Charles Dickens kitaplarında 19 yy da sanayi devrimin yarattığı olumsuzluklara değinilmiştir. Emile Zola 'nın romanlarında da bu sanayi devriminin işçi sınıfının yaşadığı zorluklardan bahsedilmektedir.

Germinal kitabı gerçek yaşamdan kurgulanmış, olup Emile Zola'nın maden ocaklarına inerek çalışma koşullarını gözlemlendiği bir romandır. Edebi bir dille 1885 yılında yazılan kitap, adını tohum bereket anlamına gelen germinal sözcüğünden almaktadır.

Fransa'nın Montosua kasabasında insanlar sanayi üretiminin yarattığı iş kollarında çalışmaktadırlar. Montosua kasabası ise maden ocaklarının burjuvanın elinde olduğu, kasaba da yaşayan halkın ise maden ocaklarına bağlı olarak yaşadığı bir kasabadır. Kasabanın çalışma hayatı atadan deden gelme maden işçiliğidir.

Madenciler çok küçük yaştan itibaren maden ocaklarında günlük ekmek paralarını çıkarmak için çalışmak zorunda kalmışlardır. Romanın kahramanlarından biri olan Catherina 7 kardeş olup, 12 yaşından itibaren maden ocağında çalışmak zorunda kalmıştır. Roman da Catherina zayıf, cılız bedensel olarak çok fazla gelişme göstermeyen kız çocuğu olarak tanımlanır. Bu da geçinemeyen ailelerin çocuklarının çok küçük yaşta çalışmak zorunda kaldığını göstermektedir.

Romandaki karakterlere baktığımızda, kitabın en başında Etienne makinist olup, işverenin haksızlığına karşı çıktığı için işten atılmış, hasta annesine bakmaya mecbur olup, maden ocağında iş bulmak için kasabaya gelir. Kasaba'da maden ocağına inerek yaşlı adam ile sohbet başlar. Yaşlı adam ile ettiği sohbette yaşlı adamın 8 yaşından bu yana maden ocağında çırak, sürücü, kazıcı olarak çalıştığını 50 yıl maden işi ile uğraştığını günlerce suyun için de kaldığını, sakat kaldığını ve şimdi ise beş metaliği dahi olmadığını ayaklarını dahi hissetmediğini öğrenir.

Zira kasabanın en yaşlı olan dedelerinden biri olan Catherina'nın dedesi de Bonnemort dede de yıllarca maden ocağında çalıştığı dokuz kişilik ailenin beş kişisi sürekli maden ocaklarında çalışmak zorunda kaldığı, sabahın 04.00'da başlayıp akşam dörde kadar yer altına 554 metre inildiği kazanılan paranın karnı dahi doyurmadığını anlatmaktadır.

Maheu, Catherina'nın babasıdır. Maden ocakları dışında başka bir üretim alanı olmadığından eve en azından bir ekmek getirdiği için şükreden biridir. Evde çocukların beslenebileceği yiyecekler olmadığı gibi yaşlı babası ile beraber yaşamak zorunda kalır. Fakat maden ocaklarındaki ücretlerin düşüklüğü nedeniyle yaşayamayacaklarını Etienne kasabaya geldikten sonra kabul eder. Hitabeti güçlü olduğundan yaşadığı kasabada herkesin saygı gösterdiği dürüst olarak kabul ettiği biridir.

Maheude, Catherina'nın annesidir. Çok fazla fedakâr olup, maden ocaklarında kocası ile beraber 4 çocuğunun yeteri kadar kazanmadığını yakındığını özellikle Catherina'nın çok küçük yaşta bir erkeğe varmasına razı olmayan, korkunç ve sefalet içinde geçen hayata çocukları ve açlık sınırından kaynaklı zorluklar yaşayan küçük kızı için hayata katlanmaya çalışmaktadır.

Chaval , Catherina'ya sahip olmaya çalışan, bencil, her ne kadar maden de hayat kötü olsa da kötü hayata kabullenen patronların yanında duran yeri geldiğinde terfi atlamak için işçi arkadaşlarını satan biridir. Catherina'ya sahip olduktan sonra içkiyi daha fazla artırıp, Catherina'ya fiziksel cinsel şiddet uygulayarak ona zarar veren biridir.

Catherina, Etienne'ye âşık olup, Etienne'nin kendisine yüz vermemesi nedeniyle Chaval'e gider. Bir süre sonra Chaval'in Etienne'ye ölüm derecesine varır zarar vermesiyle Etienne'ye açılmaz ve ondan uzaklaşır.

Etienne ise Catherina'ya âşktır. Aynı zamanda Maheude'nin kiracısıdır, Catherina ile aynı oda da kalmaktadır. Oda da kalmasına rağmen bir gün olsun fiziksel ve cinsel olarak Catherina'ya yaklaşmamıştır. Etienne kendisini bir işçi devrimcisi olarak tanımlamakta her fırsatta maden ocaklarında ki çalışma koşullarının sadece burjuvayı beslediğini bu durumun değişmesi gerektiğini hayal edip yol almaktadır. Fakat okuduğu devrim kitaplarını kimseyle paylaşmamaktadır.

Kasabada insanlar ağır koşullarda çalıştıktan sonra, kazandığı para ile ailelerini geçindiremedikleri için alkole düşkündür. Çocuklar yetişkinler gibi çalıştıkları için içki içmeyi, sevişmeyi kendilerinde hak olarak görmektedirler. Çocukların okuyabileceği, kendilerini tanımlayabileceği bir yerleri yoktur. Çalışma koşullarının ağırlığı nedeniyle insanların onurlu bir yaşamı yoktur. Ve bu insanların kitap okumalarını Etienne çokta beklememektedir.

Etienne, kasabada Mahue'nin babasının bir ağırlığı olduğu ve öncesinde grev yaptığı için işten atılan Rossenur ile düşüncelerini paylaşmaktadır.

Rossenur grev konusunda çok inançsızdır. Burjuvaziye karşı gelmenin ağır bedelleri olduğunu kabul etmektedir. Kendisi de yıllar önce grev nedeniyle işten atılmış ve meyhane işletmektedir.

İşçiler geçinebilecek kadar kazanması, işçilerin ücretinin düşmesi hatta en son sudan bahanelerle işçilerin aldığı ücretinin kesintiye uğraması işçileri fazlasıyla rahatsız

eder. Bu durumdan işçiler fazlasıyla rahatsız olur ve Etienne önce Mahue'yi ikna ederek grev yapılması konusunda konuşma yapmasını ister bu konuşmadan işçiler çok etkilenir maden ocağına gitmeme kararını alırlar. Mahue artık işçilerin lideri konumuna gelir. Açlıktan kırılan insanlar artık kendileri için harekete geçmişlerdir. Voreux maden ocağı dışındaki maden ocaklarını da ikna etmeye başlamışlardır. Kumpanya adı altında Etienne işçileri organize etmeye başlamıştır. Kumpanya işçilerinde parasal destek verdiği yardım sandığıdır. Bu sandık grev bitince kullanılacak paradır. Fakat bu sandıkta yeteri kadar para toplanamaz. Fakat bu refleksleri duygusal olup, tam olarak örgütsel değildir. Yine de Voroux'te başlayan grev diğer maden ocaklarına sıçramıştır. Fakat maden ocağı sahipleri işçilerin ücretin artması için taleplerini yerine getirmez ortalık daha da kızışır.

Jean Bart'ta maden ocağında grevciler greve destek vermişlerdir. Grevciler binalara saldırarak şiddet tırmanmıştır. Maden ocakları sahipleri batma eşiğindedirler. Jandarma her ne kadar ocağa dönün çağrısında bulunsalar da işçiler ocağa dönmemişlerdir. İşçilerin hepsi greve dâhil olmamıştır. Greve dahil olmayanlar arasında Chaval'da yer almaktadır. Jandarma, greve dahil olmayan ve grevci işçiler arasında çatışma çıkmıştır. Çatışma da birden fazla insan ölmüş, bunlardan biri ise Catherine'nin babası Maheu ölmüştür. Çatışma sonrasında daha çok sefilleşen ve çalışmayan işçiler açlık sınırında yaşamaya başlamışlar artık yiyecek dahi bulamamışlardır. Bu durum onların greve olan inançlarını azaltmaktadır. Çatışma sonrasında fuhuş, hırsızlık ve ahlaksız olaylar artmıştır.

Bu çatışmaya en çok sebebiyet verenler burjuvaziye kollayan Jandarma, maden sahipleri yanındaki işçiler ve örgütsüzlük ve patronların yalanları ve hileleri ile gelgitleri olan işçilerdir. Bu hususlar işçi hareketinin önünde gelişen engeller olmuştur. Grev inancını zedelemiştir.

Kasabada yaşanan olumsuzluklardan sonra grevciler şirket ile anlaşmaya varmışlardır. Babasını kaybeden, şuurunu kaybeden dedenin küçük çocuğu boğarak öldürmesi ve en küçük kardeşin açlıktan ölmesi nedeniyle Catherine maden ocağına geri dönmek zorunda kalmıştır. Bir gece Etienne Catherine'nin yanına gelerek beraber hareket edebileceklerini ve onu yalnız bırakmayacağını söyler. Bunun üzerine maden ocağına dönerler. O esnada birçok işçi Etienne nin maden ocaklarına geri dönüşünü alay ile karşılar. Etienne amacı artık sadece yoksul olan bu aileyi korumaktır. Kimseyi umursamadan maden ocağında çalışmaya başlar. Çalıştığı esnada Catherine'nin eski eşi Chaval, Etienne ile Catherine'yı birlikte görünce çılgına döner. Tam o esna da maden ocağında patlama gerçekleşir. Fakat bu sefer Souvarine maden ocaklarındaki borularına

el koyduğu için maden ocaklarında birçok işçi maden ocağında mahsur kalır. Fakat ard arda yaşanan patlamalar sonucu artık hiçbir işçi kurtulamaz hale gelir. Chaval'in Catherina'ya çok fazla zarar vermesi ve Etienne'nin buna tahmül edememesi üzerine maden ocağındaki taş ile Etienne Chaval'i öldürür. Artık maden ocağında bir kaçış yolu bulmaları gerekmektedir. Fakat bir haftayı geçmesine rağmen kimse seslerini duymamıştır. Ne kadar bağırsalar da artık kimse yoktur. Catherina Etienne'ye aşkını itiraf eder. Ve Etienne'nin kollarında can verir. Etienne ise maden ocağından yaralı kurtulmuştur. Etienne maden ocağı kazasından sonra iyileşir. Paris'te ki yoldaşı ile Enternasyonel'de görev alır.

SONUÇ

Kitap her ne kadar aşk ve sevgi diyalogları ile yoğrulsa da dönemin sanayi devrimini gözler önüne serer. İş hukuku ve çalışma koşulları açısından belge niteliğindedir. Kitapta ki anlatımlardan anlaşılacağı üzere iş güvenliği ve fiziksel koşulları zor olan alanlarda işçiler çalışmaktadır.

Bu zor koşullarda insanlar meslek hastalıklarına kolay yakalanmaktadır. İş hastalığına yakalanan işçinin tazminatı cüzi miktardadır. Diyaloglarda işçilerin kan tükürdükleri ve suyun yükselmesiyle uzun sürelerde kış aylarında çalıştıkları ve kemik rahatsızlıklarının olduğu da belirtilmektedir.

Maden ocağında göçük altında kalan Catherina'nın kardeşi Jeanlin ise bacaklarını kaybettiği için çok cüzi miktarda iş kazası tazminatı yani yardımı verilmiştir.

İş sözleşmeleri serbesti olduğundan çocuklar ve kadınlar da ucuz iş gücü ile çalışmaktadır. Her ne kadar çocuk ve kadınların kendi rızası ile çalıştıklarından bahsetseler de maden ocağının en tehlikeli işlerini yapmaktadırlar. Çalışma koşullarını işverenler yani maden ocakları sahibi belirlemektedir. O dönemde imparatorluk işveren işçi sözleşmelerine müdahale etmemektedirler. Hatta kadınların ve çocukların o dönemde çalışma yaşlarına sınır dahi getirilmemiştir. Roman da sekiz yaşındaki bir çocuğun dahi maden ocağında el arabası kullandığı belirtilmektedir.

Sekiz yaşında maden ocağına girip 58 yaşında emekli olan yaşlı işçinin emeklilik maaşı cüzi olup Germinal kitabında bahsetmektedir.

Sendika oluşumu kitapta geçmemektedir. Sendika hakkını dönemin maden ocakları sahipleri dahi kullanmadığı gibi işçilerde kullanmaktadır. Kendi ekonomik çıkarlarını korumak için birlikten kitapta bahsedilmemektedir. Grev başlamadan önce kumpanya adı altında Etienne işçi örgütlenmesini sağlamaktadır. İşçileri bir arada tutmak için işçilerin yaptığı yardımdır. Fakat bu yardım bir işçinin birkaç aylık geçimini sağlamaktadır. Çok cüzi bir paradır.

İşçinin isteklerini işverene kabullendirmek için işçilerin hep birlikte işi bırakmasıdır. Germinal kitabında grev hakkı işçilere verilmemektedir. Ücretlerin yeterli gelmemesi ve keyfi olarak ücretlerin kesilmesini protesto eden işçiler olayların kızışması ile haklı talepleri kana bulanmıştır. O dönemler de işçinin yasal hakkı olan grevden söz edilememektedir.

